

Keliautojai Lakštingalų slėnyje Ventos regioniniame parke.

Gardų teritorija reljefiškai buvo labai panaši į Jeruzalę, tad kalvotoje vietovėje buvo nutarta lietuviams žemaičiams turėti savo Kristaus kančios kelią.

Rūpėjo paliesti akmeninį darbo stalą rašytojų seserų Sofijos Pšibiliauskienės ir Marijos Lastauskienės tėviškoje.

Aldona Anuškevičienė prie Barstyčiuose šiemet atidengtos mitologinės medžio skulptūrų kompozicijos.

Kelionė po Šiaurės Žemaitiją

Vieną vasaros penktadienį Alytaus Putinų gimnazijos bendruomenę Jėpino ir Vytautas Bigaila, suorganizuodamas įsimintiną kelionę po Šiaurės Žemaitiją, ir tarsi „užsakytas“ oras.

Turininga ekskursija prasidėjo nuo Simono Daukanto memorialinio muziejaus aplankymo Papilėje (Akmenės r.). Čia išklausėme muziejaus vadovės Ernestos Šmukštaitės pasakojimą apie žymųjį Lietuvos romantinės istorijos kūrėją, aplankėme jo paminklą, kuris pastatytas 1928 m. daugiausia iš mokytojų surinktų lėšų (skulptorius Vincas Grybas).

Užkopėme į Papilės piliakalnį, 1864 m. amžinojo poilsio priglaudęs Lietuvos šviesuolį S. Daukantą. Nusileidome ir į Lakštingalų slėnį Ventos regioniniame parke, pastovėjome penkiolikamienės liepos, skaičiuojančios 150 metų, pavėsy. Gimnazijos socialinė pedagogė Rimtautė Marčiulionienė čia nustebino padainuodama iš savo tėčio išminktą žemaitišką dainą.

Paragiuose (Akmenės r.) Lazdynų Pelėdos slapyvardžiu pasirašinėjusių rašytojų seserų Sofijos Pšibiliauskienės ir Marijos Lastauskienės tėviškoje-dvarelyje mūsų jau laukė svetingoji muziejaus vado-

vė Sandra Sakalauskienė. Besiklausydami jos pasakojimų glaudėmės prie senuosius dvaro šeimininkus menančių liepų, alyvų ir jazminų krūmų apsuptyje apžiūrėjome autentišką akmeninį stalą, prie kurio rašė bei svajojo seserys Sofija ir Marija.

Dvaro kultūros pažinimą pratęse gidės pasakojimai name-muziejuje. Sodybos šeimininkės pavaišinti iš šėivamedžio pagamintais saldainiais bei gėrimu (edukacinis užsiėmimas „Šėivamedis – ir vaistas, ir maistas“), keliavome į šios ekskursijos vadovo V. Bigai-

los tėviškę Viekšnius (Mažeikių r.).

Jaukioje miestelio kavainaitėje susėdę prie didelio stalo skanaavome autentišką to krašto patiekalą – „pusmarškonę“ košę. Nors patiekalas išties labai sotus ir laikomas vyrišku valgiu, bet kalorijos dėl intensyvios programos tądien pravertė. Mūsų dar laukė daug įdomių objektų. Vienas iš jų Lietuvai daug nusipelnusių trijų brolių profesorių – Mykolo, Vaclovo, Viktoro Biržiškų – namas-muziejus, kuriame glaudžiame si ir miestelio biblioteka bei įreng-

ta profesorių Biržiškų memorialinė ekspozicija.

Įtraukiantis muziejinių Danutės Končienės pasakojimas tęsėsi ir pačiame Viekšnių miestelio centre įsikūrusioje senojoje vaistinėje. Manoma, kad tai seniausias Viekšnių pastatas, statytas XVIII a. Čia lankytojai gali ne tik susipažinti su autentiška XIX a. pabaigos vaistinės ekspozicija, senaisiais farmacijos reikmenimis, farmacininko gyvenamąja aplinka, bet kartu išgirsti ir unikalių istorijų apie to meto inteligentijos gyvenimą.

Rašytojos Šatrijos Raganos memorialiniame muziejuje ir Židikų kapinėse lydėjo gidė Erika Skeivienė.

Paragių muziejaus vadovė Sandra Sakalauskienė ir išvykos vadovas Vytautas Bigaila.

To paties Mažeikių rajono Židikų miestelyje sustojome prie balto namelio pagrindinės gatvės pradžioje. Čia įsikūrus rašytojos Marijos Pečkauskaitės-Šatrijos Raganos memorialinis muziejus, kuriame klausėmės įdomiai ir puikiai žemaitiškai kalbančios gidės Erikos Skeivienės. Šiame miestelyje Šatrijos Ragana praleido paskutinius penkiolika savo gyvenimo metų. M. Pečkauskaitė Židikų miestelio bendruomenėje garsėjo savo labdaringa veikla – įsteigė lietuvišką mokyklą, ligoninę, senelių prieglaudą. Ne veltui Židikuose tiek daug įamžinta Šatrijos Raganos atminimo – pagrindinė gatvė, gimnazija, miestelio parkas pavadinti rašytojos vardu. Aplankėme ir miestelio kapinėse esančią koplyčią, kurios rūsyje palaidota rašytoja.

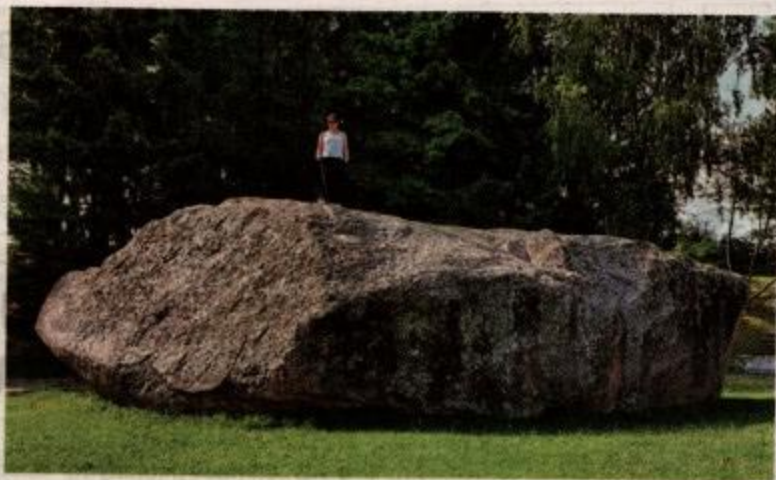
Jau gerokai popiet suneštinėmis vaisėmis pasistiprinome prie Barstyčių akmens (Skuodo r.). Barstyčių (arba Puokės) akmuo – didžiausias riedulys Lietuvoje, Puokės kaime. Barstyčių akmuo yra 13 m ilgio, 9 m pločio, 4 m aukščio ir sveria net 680 tonų.

Mažąją kultūros sostinę šiemet paskelbtuose Barstyčiuose atidengta medžio skulptūrų kompozicija, kurioje pavaizduotas velnias, laumė ir ragana. Tai vietos meistrų sukurtas ansamblis (projekto tema „Mitologijos ženklai Barstyčių žemėje“). Čia žemaičių tautodailininkas, liaudies menininkas Antanas Jankauskas pristatė savo skulptūrų kompoziciją negrįžusiems iš Sibiro atminti.

Barstyčių žemė yra išauginusi daug žymių, talentingų žmonių. Jiems paskirta miestelį puošianti dešimties suoliukų alėja. Po gausių fotosesijų su įspūdingomis skulptūromis iškeliavome į Žemaičių Kalvariją (Plungės r.).

Kalvoto reljefo miestelis seniau buvo vadinamas Gardais, mat iki šiol yra išsaugojęs IX – XIII a. būdingą kelių ir gatvių tinklą. Žemaičių Kalvarijos Motiejaus Valančiaus gimnazijos mokytojo Broniaus Kleinausko pasakojimų klausėmės Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo mažojoje bazilikoje, poeto Vytauto Mačernio žūties vietoje bei jo muziejuje. Čia išgirdome daug įdomių istorijų apie talentingo poeto gyvenimą. Viena iš tokių, kad studijų metais V. Mačernis draugavo su Juozu Miltiniu, Vaclovu Blėdžiumi, Donatu Banioniu, kurie gana dažnai atvykdavo pasisvečiuoti į Šarnelę. Mačernių ūkyje labai reikėjo vyriškos darbo jėgos, bet kiek padirbęs Juozas Miltinis konstatavo, kad inteligento rankos tokiems darbams nesukurtos...

Muziejuje galėjome apžiūrėti mažytį artilerijos sviedinio skeveldros gabalėlį, pataikiusį poetui tiesiai į galvą ir pasiglemžusį jo gyvybę. Nelaimė įvyko šalia Že-

Barstyčių akmuo – didžiausias riedulys Lietuvoje. Žiedūnės MALDONIENĖS nuotr.

Viešnių miestelio senojoje vaistinėje.

Papilės, vadinamasis Pirmasis piliakalnis, stūkso kairiajame Ventos upės krante.

Žiedūnės MALDONIENĖS nuotr.

Ekspozicijoje poeto Vytauto Mačernio poezijos knygos, nuotraukos bei asmeniniai poeto daiktai.

